

Posudek na diplomovou práci Bc. Viktora Bukače, DiS. Skateboarding jako svobodná subkultura – historie od roku 1988 do konce 90. let v Česku

Na současnou diplomovou práci nezvykle rozsáhlý text V. Bukače je především velmi explicitní ukázkou předností, ale i problémů spojených se situací, když autor je zároveň insiderem, k čemuž zejména v oboru orální historie – soudobé dějiny dochází u diplomových prací poměrně často. Už samotný název jasně naznačuje, že skateboarding vnímá autor z velmi jasného úhlu, který již předem naznačuje hodnotící znaménko. V úvodních pasážích i v závěru se sice snaží zdůraznit, že si při bádání i psaní práce držel „zdravý nestranný nadhled“ (s. 13), ale domnívám se, že tomu nevěří dostatečně ani on sám. To samozřejmě hned na začátku otvírá široké pole otázek ohledně přípustnosti subjektivity a osobní zainteresovanosti při psaní akademicky pojatého textu, které však výrazně překračují horizont této konkrétní práce, takže je ponechávám stranou.

Vzhledem k situaci je plně pochopitelné, že teoretická část práce V. Bukače působí rozpačitým dojmem. Autor se sice poměrně přesvědčivě ukázat vhodnost využití metod orální historie na jím koncipované téma a správně vyzdvihuje schopnost orálněhistorických metod zachytit subjektivní prožitky, které jsou pro jeho pojetí skateboardové subkultury naprosto klíčové. Na stranu druhou zde naprosto postrádám jakoukoliv úvahu nad samotným pojmem subkultura (a také komunita) a už vůbec zde není ani stopa po reflexi zásadních teoretických textů k tomuto širokému problémovému okruhu, který se v současnosti i v našem prostředí (viz práce Ondřeje Daniela či Jakuba Machka) dostává do popředí badatelského zájmu. Ani v seznamu literatury (mimochodem naprosto zmatenému a neuvěřitelně odbytému) nenacházím prakticky žádnou relevantní práci k tomuto tématu (srov. s. 280–283), pokud nebudeme takto vnímat publikace spojené se jménem Vladimíra 518 Kmeny 0 a Kmeny 90. Přitom autor na s. 23 uvádí, že využíval odborné historické publikace vydané nakladatelstvím Karolinum, což by mohly být i některé tituly od O. Daniela, J. Machka či T. Kavky, ale žádné jsem ve výše zmíněném seznamu nenalezl, což však není při jeho chaotičnosti úplně průkazné. Samozřejmě nejde z mé strany o požadavek nějakého formálního slohového cvičení, ale spíše o lepší promyšlení pojmu subkultura, které by autorovi poskytlo možnost komparace a vystoupení z ulity vlastní skateboardové subkultury. S hodně ledabylým přístupem k sekundární empirické i teoretické literatuře, který považuji za velmi problematický zejména při psaní diplomové práce, pak asi souvisí i značně netradiční podoba poznámkového aparátu, která se prolíná celou prací V. Bukače.

Rozpaky ve mně vyvolává i formulace vlastního cíle diplomové práce, který má být „zevrubný popis historie skateboardingu“ v Československu, respektive v českých zemích od roku 1988 až do konce 90. let. Když pomínu, že autor se nevěnuje problematice skateboardingu na celém území bývalé ČSSR, ale i na 80. léta nahlíží čistě prizmatem českých zemí (a to hlavně Prahy), kladu si otázku zda „zevrubný popis historie“ je legitimním cílem jakékoliv diplomové práce obecně, tedy zda by nebylo vhodné, aby už u těchto textů byly formulovány a řešeny poněkud sofistikovanější badatelské otázky. Ostatně i samotný V. Bukač se pokouší ve své práci a nutno říct, že docela zajímavým a badatelsky podnětným způsobem o hlubší přístup než o pouhou detailní deskriptivu. Jeho snahy o zdůraznění významu subjektivních vjemů a prožívání okolního světa jako základního jednotícího prvku subkultury a pokusy o jejich vystižení i na podkladě jednotlivých vyprávění považuji z jeho práce za nejcennější a nejinspirativnější pasáže.

Empirická část spíše, než diplomovou práci připomíná publicistickou knihu o dějinách skateboardingu u nás, práci velice poučenou, s některými vysoce inspirativními přesahy, a i pro badatele o kultuře konce osmdesátých let a o celých letech devadesátých velice přínosnou práci, která však trpí i určitými neduhy a nešvary, mezi něž patří slabá ukotvenost v dobovém kontextu, který je spíše jen letmo nahozen, a již zmíněné teoretické tápání. Text také postrádá potřebnou systematickosti a někdy se mění na pestrou mozaiku plnou odboček a zálibně vyličených detailů. Ke cti autora je třeba říct, že neopomíjí ani některé negativní jevy spojené se skateboardingem, ať již jde o užívání drog nebo kontroverzní prolínání skateboardu se světem komerce. I tak se však jeho práce nese v duchu oslavy skateboardové subkultury především v kontextu již názvu zmíněné svobody a svobodomyšlnosti, přestože si uvědomuje, že právě užívání drog mělo s opojením svobodou mnoho společného. Podle mého názoru V. Bukač opomíjí jednu obvyklou výtku adresovanou veřejnosti vůči skateboardové komunitě, a to je poškozování někdy i cenných prostor při provozování skateboardingu mimo specializovaná hřiště. Přivítal bych, kdyby se při obhajobě k tomuto tématu, na které ostatně naráží při své topografii míst spojených se skateboardovou subkulturou, ještě vyjádřil.

Vzhledem k rozsahu textu i autorově sklonu k určitému bohémství je logické, že se v práci najdou i překlepy a také stylistické nedokonalosti, ale jinak je práce napsaná poměrně čtivě, i když někdy autor skutečně dohání svoji zálibu v detailech až do krajnosti. Rušivě také působí některé pasáže s dlouhými výčty – srov. např. jmenný seznam na s. 157. V práci se vyskytují i některé drobné věcné omyly, např. na s. 46 se zaměňuje ČSR (Česká socialistická republika) a ČR. Trochu otázky ve mně vyvolala i informace ze s. 65, že o pořádání Euroskate'88 (akce se konala na podzim 1988) jeden z předních představitelů komunity jednal s předsedou ČSTV Antonínem Himlem – není totiž úplně jasné, kdy tato jednání probíhala a A. Himl zemřel náhle již v lednu 1988.

Celkově se práce V. Bukače hodnotí mimořádně obtížně – na jedné straně je třeba ocenit jeho velké badatelské úsilí, zajímavé a živě pojaté zpracování a již zmiňované inspirativní zdůraznění role subjektivních vjemů a prožívání pro fungování subkultury, na druhou stranu pomyslných vah ovšem musíme položit nedostatečné teoretické ukotvení textu, nezvládnuté kladení badatelských otázek, problematickou práci se sekundární literaturou, zcela zmatenou bibliografii nebo velice nevyrovnaný poznámkový aparát. Přitom právě zvládnutí těchto prvků studentem má jeho diplomová práce přesvědčivě doložit. Přesto se domnívám, že by bylo nespravedlivé práci V. Bukače zcela odmítnout, a i přes závažné prohřešky proti stanoveným pravidlům pro diplomové práci ji doporučuji kvalifikovat stupněm **dobře**, v případě velmi zdařilé obhajoby a vysvětlení formálních poklesků lze podle mého názoru uvažovat i o stupni velmi dobře.

V Praze 23. 5. 2024

Doc. PhDr. Martin Franc, Ph.D.